
Impremta a Espanya -Mates

Autor:

Data de publicació: 23-10-2012

Gravat que representa una impremta del segle XVI.

La impremta va arribar a Espanya amb cert retard respecte a altres països de l'Europa , a causa de la situació perifèrica de la Península Ibèrica i la falta de grans universitats. La primera impremta es va instal·lar a Espanya en Segòvia en l'any 1472 a instàncies de Juan Arias Dávila , bisbe de Segòvia , qui per proporcionar obres impreses als alumnes del Estudi General de Segòvia va fer traslladar-se a la ciutat a l'impressor Juan Parix , procedent de Heidelberg (Alemanya), gairebé disset anys després que Johannes Gutenberg tragués a la llum el seu primer llibre imprès, la coneguda Bíblia de Gutenberg .

Seguint el camí iniciat per la impremta de Segòvia , es van anar instal·lant altres en diferents ciutats, com Barcelona , Burgos , Sevilla , València o Saragossa , arribant a existir fins vint diferents al llarg del segle XV .

Està considerat el primer llibre incunable espanyol l'obra Sinodal d'Aguilafuente , escrit en castellà i sortit de la impremta de Parix a Segòvia en 1472, que recull les actes del sínode que la diòcesi de Segòvia va celebrar al municipi de Aguilafuente al mes de juny del mateix any. De caràcter literari, és considerada la primera el llibre Obres o trobes en lahors de la Verge Maria , de l'impressor Lambert Palmart , que va veure la llum a la ciutat de València en 1474 , portada a terme en valencià .

Altres peces sortides de la impremta inicialment van ser la butlla de Roderic de Borja (1473) de la catedral de Segòvia , la butlla de Guinea (c. 1473) de la catedral de Sevilla o les butlles de la senyora Isabel de Zuazo (1484) de la església de Sant Esteve de Cuéllar (Segòvia).

Índex

1 Història

1.1 Antecedents

1.2 Primeres impremtes

2 Vegeu també

3 Referències

3.1 Bibliografia

Història

Antecedents

Durant la segona meitat del segle XV, les biblioteques de les universitats i les dels humanistes espanyols es van proveir de llibres «de motlle» procedents de Itàlia o de Alemanya al costat dels llibres «de mà», tal com recullen els seus inventaris, fet que evidencia el coneixement dels llibres impresos abans de la introducció de la impremta en el regne. Les notícies referents a ella són escasses, i no es coneix amb precisió la data exacta ni el lloc on es va instal·lar el primer taller d'impressió, degut principalment als pocs documents trobats en els arxius històrics sobre els primers impressors i els seus contractes d'obra, així com per la falta de colofons explícits en els primers llibres. D'aquesta manera, la primera impremta documentada fins al moment és la instal·lada en Segòvia pertanyent a Juan Parix, que va començar el seu treball a la ciutat almenys en 1472.

Els introductors d'ella van ser mestres alemanys, com Parix, procedent de Heidelberg, o Lambert Palmart, originari de la ciutat de Colònia, per citar alguns exemples. Bona part d'aquests primers impressors van ser ambulants, i s'instal·laven on hi havia més probabilitats de trobar feina, creant societats o signant contractes per diversos anys. A causa dels pocs utensilis i caràcters necessaris per a aquesta professió, es traslladaven d'una ciutat a una altra amb relativa facilitat, com clarament es desprèn de la data dels llibres impresos per un mateix impressor durant un breu període en localitats diferents. Pel que fa a les característiques tipològiques, els primers incunables van ser composts amb varietat de tipus romans i després gòtics, predominant sobre el llatí els textos en llengües vernacles (castellà, català i valencià).

Al principi el paper procedia de la fàbrica instal·lada a Espanya, la primera que hi va haver a Europa, ja partir del segle XVI els centres industrials paperers van estar instal·lats a Itàlia i França, a causa de l'aparició al mercat espanyol del paper italià, de major qualitat, que poc a poc va anar reemplaçant a l'espanyol. Per la seva qualitat el paper francès era més adequat per a la impressió de missals, mentre que el que es feia a Espanya s'utilitzava per a llibres de menor cost.

Primeres impremtes

Llocs d'impremta al segle XV

En 1466 el bisbe Juan Arias Dávila havia dut a terme la fundació del Estudi General de Segòvia amb ajuda d'Enric IV de Castella, i davant la necessitat de proporcionar obres per als seus estudiants, va fer trucar en 1469 l'impressor alemany Joan Parix. Es desconeix l'edifici que va albergar el seu taller, del que va sortir el primer llibre imprès a Espanya: el Sinodal d'Aguilafuente, un recull de les actes del sínodo de la diòcesi celebrat a Aguilafuente al mes de juny de 1472; a aquesta obra li seguirien almenys set més. Altres impressions primerenques van ser la butlla de Roderic de Borja (1473), de la qual es van fer uns 170.000 exemplars, i les butlles de la senyora Isabel de Zuazo (1484), un grup de butlles de indulgència trobades al segle XXI a la església de Sant Esteve de Cuéllar, constituint aquests els primers contactes de la impremta amb Segòvia. Una altra de les primeres impremtes va ser la de València, instal·lada pel comerciant Jacobo Vitzlán, de la qual es va fer càrrec Lambert Palmart, qui va treure de la premsa en 1474 l'obra Obres o trobes en lahors de la Verge Maria, considerat el primer llibre imprès a Espanya de caràcter literari, i el primer a valencià. Durant l'etapa de Palmart es van publicar a la ciutat una dotzena d'obres, fins que va vendre el negoci en 1493, ja partir del segle XVI va començar un important enlairament d'aquesta indústria a la ciutat.

El primer testimoniatge de la impremta a Sevilla és la impressió de la coneguda Butlla de Guinea, la datació més generalitzada és l'any 1473, mentre que la primera obra va ser Repertorium, de Alonso Díaz de Montalvo, que va sortir del taller d'Antonio Martínez, Alfonso del Port i Bartomeu Segura. Al segle XVI el comerciant Jacobo Cromberger es convertiria en un dels més importants impressors de la ciutat, iniciador d'una llarga tradició. La primera notícia de l'establiment de la impremta a Burgos data del 1483, encara que no es conserven més notícies sobre els primers treballs, i va haver d'esperar fins 1492, amb la impremta de Fadrique de Basilea. De la qual va sortir, entre més de noranta obres, la primera edició de Comèdia de Calisto i Melibea, la comèdia de Fernando de Rojas que seria coneguda posteriorment com La Celestina, que va veure la seva primera edició en 1499.

La primera impremta a Balears va ser instal·lada a la localitat de Valldemossa per Nicolás Calafat i Bartomeu

Caldentey a 1485 , la qual va estar en funcionament tan sols cinc anys. En 1540 Ferrando Cansoles i Villaroel , natural de la vila d'Amusco (Palencia), va instal·lar el segon establiment tipogràfic de l'illa. Al voltant de 1576 Gabriel Guasp va fundar a Palma la dinastia d'impressors més prolíxa d'Europa, iniciant una tradició empresarial que va durar gairebé quatre segles sense interrupció. La Impremta Guasp va estar en funcionament durant el dilatat període que va de 1576 a 1958, el que constitueix un cas insòlit en termes generals. Finalment, el llibreter i impressor Geraldo del Sol i Agustín de Pau són alguns exemples dels primers impressors i tractants de llibres a les comarques de Galícia .

D'aquesta manera, en finalitzar el segle XV hi havia a Espanya gairebé una trenta tallers d'impressió repartits en ciutats i altres municipis: Segovia , Valencia , Zaragoza , Barcelona , Sevilla , Salamanca , Valladolid , Zamora , Burgos , Toledo , Guadalajara , Pamplona , Granada , Palma de Mallorca , Múrcia , Mondoñedo , Tarragona , Santiago de Compostel·la , Coria , Girona , Tortosa , Huete , Híjar i Montalbán , i els monestirs de Montserrat i Sant Cugat . En Madrid , tal com les coneixem actualment no van existir indústries relacionades amb la impremta fins al segon terç del segle XVI, cosa que no té res d'estrany perquè no va esdevenir capital d'Espanya fins al regnat de Felip II.

Vegeu també
impremta

Referències

Martínez, Luisa (2003). «Els Cromberger: una impremta de Sevilla i Nova Espanya». Temps i Escriptura.

Hi ha la possibilitat d'un llibre més, de l'autor Pere d'Osma , però a causa de ser perseguit per la Inquisició espanyola la seva obra seria cremada en 1475 . (Sánchez Díez, Carlos (1997). Segòvia en el segle XV - Arias Dávila: Bisbe i Mecenes. Segòvia: Imprico. ISBN M-34.714-1997 |isbn= incorrecte (ajuda).)

Reis Gómez, dels, Fermín (2008). «Les Butlles de Rodrigo de Borja i els orígens de la impremta espanyola» . Pecia Complutense (8). ISSN 1698-272X.

Fundació del Patrimoni de Castella i Lleó (2009). Les butlles de donya Isabel de Zuazo, de Cuéllar (Segòvia) .

De la Creu, fra Valentí (1988). Burgos, llibres i imprentes. Burgos: Caixa d'Estalvis Municipal.

Forteza Oliver, 2007 .

CALDERON, Carlos. El llibre i la impremta a Galícia: l'escolasticisme a la Il·lustració. Un estat de la qüestió i perspectives d'investigació. Quad. hist. Esp., 2003, vol.78, no.1, pp. 221-234. ISSN 0325-1195.

Bibliografia

La impremta a Sevilla, Sevilla, Junta del Patronat de l'Arxiu i Secció de Publicacions de l'Excma. Diputació Provincial de Sevilla.

La impremta a Espanya, Norton, FJ, 1997, Madrid: Ollero i Ramos.

La impremta a Galícia. Segles XV - XVIII, Patronat de la Biblioteca Nacional, Madrid, 1953.

Forteza Oliver, Miquela (2007). Olañeta, Josep, ed. La xilografia a Mallorca a través de les seves col·leccions. La Impremta Guasp (1576-1958). Palma de Mallorca.